

SZÉKELYFÖLD-DÍJAK, 2019

MOLNÁR VILMOS: MAGYAROSI SÁNDOR LAUDÁCIÓJA

A *Székelyföld* folyóirat megjelenése óta többször fordult elő, hogy határon túli szerzőinket díjaztuk, és persze olyan is, hogy erdélyi, székelyföldi munkatársaink kapták a díjat. De talán ez az első eset, amikor olyan kapja ezt az elismerést, aki több országhatáron is túl él, ugyanakkor mégis idevalósi, ezekről a tájakról származik.

A jelenleg az írországi Dublinban élő Magyarosi Sándor néhány éve hadtörténeti munkáival van jelen a *Székelyföld*ben. Az első és második világháborúra szakosította magát. Rövid életrajzi ismertetőként annyit, hogy a barcasági Krizbán született 1974-ben, a középiskolát a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban végezte. 1994 és 1999 között a kolozsvári Babeş–Bolyai Egyetem magyar–néprajz szakára járt, 1999-ben diplomázott itt le. 2001–2002 között történelem szakon mesteri fokozatot szerzett Budapesten a CEU-n, aztán következett Írország, ahol a Maynooth-i Egyetemen *Hadtörténet és stratégia tudományok* szakterületen ismét mesteri fokozatra tett szert, pillanatnyilag ugyanezen az egyetemen doktorandusz. Jövő évben lesz esedékes a doktori cím elérése ugyanott.

Annak ellenére sem szakadt el szülőföldjétől, hogy jelenleg elég távol él tőle, és nemcsak azért, mert haza szokott járni Sepsiszentgyörgyre, ahol rokonai élnek, hanem azért sem, mert írásainak témái is a Székelyföldhöz kötődnek, olyan első és második világháborús hadieseményekhez, katonai alakulatok történetéhez, amelyekben székely katonák is harcoltak. Ilyen jellegű tanulmányait, dolgozatait a Sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum kiadványában, az *Acta Siculicá*ban, de a szélesebb olvasóközönséghez szóló *Háromszék*ben is lehetett olvasni. És persze pár éve, a szerkesztő és az olvasók öröme, a *Székelyföld* folyóiratban is.

Dolgozatait jól dokumentáltság, alaposág jellemzi, meg az objektivitásra való törekvés. Magyarosi Sándor olyan nyugati, főleg angol forrásokat is felhasznál munkáinál, amelyek errefelé alig vagy egyáltalán nem ismertek. 2014 óta folyóiratunk minden évben egy különszámot vagy legalább egy külön nagy blokkot szentelt a száz évvel ezelőtt még csak Nagyháborúnak nevezett I. világháború eseményei-

nek. Nagyon örültünk, amikor ezekbe a számainkba Magyarosi Sándor is kezdett írásokat küldeni. Emlékezetes marad számomra az 1916. évi erdélyi hadjáratról szóló dolgozata, amely az 1916-os erdélyi román katonai betörésre adott osztrák–magyar és német ellenlépésekről, végül pedig a román hadsereg erdélyi teljes kiveréséről szól. Ennek részeként a brassói csata leírása olyan, az átlagolvasó számára eddig kevésbé ismert, román részről meghamisított eseményeket vesz górcső alá, amelyekben székely katonák is alaposan kivették a részüket.

De említhetem a tavaly novemberi lapszámunkban megjelent írását is az 1918-as Piave környéki osztrák–magyar offenzíváról, amelyben hadtörténeti szakmunkákban ritkán előforduló, ha szabad így mondanom: „ínyencségek” találhatóak. Mik is ezek? Amikor a lövészárkokban harcoló katonák valamelyike egyénileg vagy csoportosan valamilyen kiugró hőstettet hajtott végre, akkor kitüntetésre terjesztették fel. Ahhoz, hogy megkapja a kitüntetést, le kellett diktálja a tisztjének, hogy ki ő, és pontosan mikor, hány óraker, a lövészárkoknak melyik szakaszán mit vitt végbe. Így volt ez az osztrák–magyar, de a vele szembenálló harcoló feleknél is. 1918-ra úgy alakult, hogy az olasz hadszíntérre amerikai és angol csapatokat is vezényeltek az olaszok megsegítésére. És a piavei harcok során megtörtént, hogy az ott harcoló székely katonák néha ezekkel az angol katonákkal kerültek szembe a lövészárkokban folyó rohamozások, néha akár kézitusák során is. Miután pedig Magyarosi Sándor angol, brit levéltárakban is kutat, nyomára akadt pár ilyen angol akciónak, angol katonák által véghez vitt hőstett leírásának is, vagyis ki s pontosan mikor és hol tette, amit tett. Itthoni levéltárakban, gyűjteményekben is utánanézett az akkori eseményeknek, itt is kerültek kezébe ilyen jellegű leírások. Ennek következtében dolgozatából az is kiderül, hogy bizonyos olasz frontszakasz egyes lövészárkaiban adott időpontban, rohamozáskor, név szerint ki kivel állt szemben, ki kit ütött le puskatussal, szúrt le szuronnal, mit tett a székely István vagy János, és mit tett az épp akkor épp ott vele szemben álló angol Steve vagy John. A csata bizonyos epizódjai így annyi idő eltelte után is szinte filmszerűen megelevenednek, személyes jelleget öltenek.

Még egy apró, de nem lényegtelen dolgot kell megemlítenem Magyarosi Sándorról, ami nemcsak a szerkesztőnek fontos, hanem igen, az olvasó számára is. Írásain érződik, hogy magyar irodalom

szakot is végzett, mondatai világosak, érthetőek, élvezetesek, ami szomorú tapasztalataim szerint nem minden történész írásáról mondható el. Arra is volt példa, hogy azért üzent nekem az interneten, hogy egyik szövegében egy szót változtassak meg annak rokonértelmű szavára, pedig alig volt különbség a két szó árnyalata között. Azt hiszem, minden szerkesztő ilyen igényes szerzőről álmodik.

Remélve, hogy még sok kitűnő írását küldi el a *Székelyföld* folyóiratnak a hadtörténész szakma hasznára és az olvasók örömeire. Gratulálok a díjhoz!

BORSODI L. LÁSZLÓ: ZSIDÓ FERENC LAUDÁCIÓJA
(A művészet mércéjétől a rozéig)

„Hogyan tudnánk elképzelni egy festő, vagy még inkább egy költő örömét? Miben fejeződnek ki? Virágok, lámpák, egy filmszillagtól kapott két puzsi? – teszi fel a költői kérdéseket Joszif Brodskij *Az író – magányos utazó...* című, a New York Times olvasóihoz intézett nyílt levelében 1972-ben. – Én azt hiszem – folytatja az Egyesült Államokba száműzött Nobel-díjas költő –, hogy Frost nem akkor ünnepelt, amikor John Kennedy elnökké avatásának ceremóniáján részt vett, hanem azon a napon, amikor pontot tehetett *West-Running Brook* című verse végére.

A művészetnek ugyanis nincs külsődleges mércéje. Mindig individuális: a művész általi megalkotásának pillanatában és használatának (befogadásának) pillanatában a szemlélője által.” (Ford. Túri Katalin, Győri Műhely, 2019/2., 6–7.)

Zsidó Ferencről nem tudom elképzelni, hogy felszínes, semmitmondó gesztusokban fejeznék ki alkotói örömét, igaz, azt sem tudom, melyik könyve befejezésének örült a legjobban, első regényének, a *Szalmatánc*-nak, rövidpróza-kötetének, a *Laska Lajos*nak, legutóbbi regényének, a *Huszonnégynek* vagy a *Csak egyenesen!* című kritikakötetének, de egy bizonyos: olyan belső alkotói és emberi mérce szerint ír és él, ami alapján a befogadó, jelen esetben a *Székelyföld* szerkesztősége – immár jó ideje adósságnak érzett kötelességének is eleget téve – díjjal ismeri el azt, amit Zsidó Ferenc prózai vagy kritikai írásaiból kiolvasott és immár 2002 óta olvasóival rendszeresen megoszthat, a szerkesztőség létmódjából adódóan így téve külsővé, ami először mindig belső megélés, a szerkesztő olvasói tapasztalata.

Zsidó Ferenc írói világa őszinte, merész és sajátos alkotói vállalkozás eredménye: akár Laska Lajos természetére, létmódjára, akár Vajda Gergely újságíró észjárására és környezetükhöz, illetve környezetük hozzájuk való viszonyulására gondolok; furcsa alakok, akik kisszerűségükkel, átlagos, de a náluk is kisszerűbb környezetük szemében rendhagyó viselkedésükkel, terveikkel tűnnek ki. Életük tele van a megtörténések, a rendkívüli bekövetkeztének a lehetőségével, ami legtöbbször csak álom, csak elképzelés marad, és marad a kisvárosi ember, a kisember életének az eseménytelensége, egyhangúsága. Nos, Zsidó Ferenc ennek a megtörténhetne-de-végül-marad-minden-a-régi-ben színre vitelében őszinte, merész és egyedi író: szembe mer nézni és szembesíteni mer ugyanis saját kisszerűségünkkel, átlagos voltunkkal, azzal, hogy világunkat az ismétlődő hülyeségek, automatizmusok, monotonitás, értékficom jellemzi, de teszi mindezt úgy, hogy a nyelv, amelyen megszólal, nem válik a téma áldozatává. Zsidó Ferenc műveiben tudniillik van egy narrátor, aki a világ milyenségére hol humorral, már-már fáradt és fájdalmat okozó humorral reagál, hol elevenbe vágó iróniával, a szarkazmusig elmenően. És ennek a megszólalásmódnak a színre vitelében következetes és kegyetlen a szerző: nem kíméli a főszereplőt sem, az őt körülvevő világot, társadalmat sem, anélkül, hogy túlzásokba esne. Igaz ez Zsidó Ferenc kritikáira is: úgy mérlegeli a kortárs prózairók műveit, hogy értékítéleteiben a pozitívumok kiemelését körültekintően ellensúlyozza a hiányosságok, esetlegességek szakszerű megítélésével.

Az imént alkotói és emberi mércét említettem, ebben a sorrendben. Nem tudom, nem szeretném eldönteni, Laska Lajos, Vajda Gergely és mások mennyire ironizált alteregói Zsidó Ferencnek, de nekünk, akik művei alapján ma a szerzőt díjazzuk, ott kell látnunk az embert is, az őszinte, humoros, a világ történéseire hol derűs iróniával, hol fanyar mosollyal keserűen legyintő embert, aki szorgalommal, alázattal és következetesen dolgozik (nemcsak alkotóként és fordítóként, hanem tanárként, szerkesztőként is), de aki, ha olykor elfárad és lazítani akar, szívesen van barátai körében, egy-egy jóféle vörösbor vagy rosé társaságában. Én a magam részéről köszönöm, hogy ezt a Zsidó Ferencet is ismerhetem, hogy az irodalom művelésén, az eirodalom.ro szerkesztésén keresztül barátok lettünk, és utólag is köszönöm, hogy

évekkel ezelőtt Árkoson az írotáborban együttműködtél (?) kezdeményezésemben, a rozé egyik *sajátos* fajtájának az elkészítésében!

Gratulálok a Székelyföld-díjadhöz, amely legyen biztatás további munkádhoz, egyben kérés, hogy maradj folyóiratunk hűséges szerzője a jövőben is!

FEKETE VINCE: KUKORELLY ENDRE LAUDÁCIÓJA

Ásotthalom, tábor, nyári vakáció, kilencvenes évek eleje, ketten vagyunk Kolozsvárról, a bölcsészkarról, vagy ahogy akkor hívtuk, a filológiáról; pedagógusok tábora, de diákok is vannak köztük; Kamarás István, elemzések, *A Mester és Margarita*; mindketten akkor látunk először müzlit, fogalmunk sincs, hogyan is kell enni, tej nélkül, tejjel, gyümölcslével, vagy csak úgy, szárazon; Bodor Ádám: *Sinistra körzet*, senki nem ismeri még, a pedagógusok, az erdélyiek, a székelyföldiek jó része valahol a negyvenes-ötvenes éveknél elmaradt, esetleg Illyés, Nagy László, Weöres, Örkény, mert ők benne voltak a nyolcvanas évek közepi-végi tankönyvekben; fogalmunk sincs akkor még nekünk, kezdő egyetemistáknak bizonyos dolgokról, ott szembesülünk először élőben ezekkel, hogy vannak ilyenek, meg vannak olyanok, s hogy ezek ki nem állhatják egymást; és itt találkozom először Kukorelly nevével, fiatal tanárnő beszél lelkesen róla, nagyon jó költő stb. stb.; kilencvenes évek eleje továbbra is, inkább közepe, Kukorelly Endre, a magyar irodalom negyvenéves sztárja, olvasom pár évvel Ásotthalom után a *Jelenkorban*; aztán már a *Helikon* szerkesztőségi szobája, Lászlóffy Ali bácsi dohogása befelé Gyöngyikével, hogy ezek a kukorelly bandikák írják ezeket a hülyeségeiket, nem versek ezek, valami izék, ki tudja, mik; és beszerzem a könyveit, és elolvasom, úgy látom, hogy friss, más, nagyon új, nagyon izgalmas, szemben a mi akkori itteni, na minkkel is?; aztán Tata köv., írotábor, JAK-tábor, foci, Bandiék, ő a csapatkapitány, Farkas Zsolt, Szilasi, Ágoston Zoli, Takács József, Zilahi Péter stb., és mi, a határon túliak, Sántha, Lakatos Misi, Gáll Attila, plusz két belmagyar fiatal író, egyikük rockzenész, a másik Maros András, akik nem fértek volna be a *magyar csapatba*; na és ott van velünk a Vajdaságból Bozsik Péter, aki a meccs idejére abbahagyja háromnapos állandó programját, és beáll közénk, mozgása szinte nulla, de körülötte vagy három-négy négyzetméteren kábító gin-tonic felhő; ő a mi titkos fegyverünk, hull is a derék magyar, mint a pelyva, illetve, aki élve,

félig élve, bénultan, szédülten kikerül ebből a felhőből, pár másodpercig levegő után kapkod, de addig is kiesik a játékból; KIKAPUNK!, hiába minden ármány részünkről, két renegáttal a fedélzetünkön a hajónk elsüllyed; megvernek vagy hat-kettőre, vagyis istenesen, és nem elég a nagy szegény, hanem – kiderül, hogy Kukorelly írja az egyik titkos naplót, s még meg is örökíti a számunkra nem túl dicső, inkább szégyenteljes mérközés krónikáját; nem baj, mert lesz visszavágó is, biztatjuk magunkat, egymást, lesz, s aztán akkor!; és valóban, eljött annak is az ideje, egy vagy két év múlva, már Szigligeten, és erősítésnek ott volt köztünk irodalmunk akkori fenegyereke is; valaki, egy mongol?, tatár?, nem emlékszem már, bolgár? műfordító a kommentátor, a lelátóról zúgja, harsogja, azóta is emlegetjük, cele, kettősz cele, cele, kettősz cele, és szelpíti a nevét is, hogy ki az, aki, s hogy ő lejön; ha nincs Ő akkor a csapatunkban, mondjuk később egymásnak (de ez sem teljesen igaz), talán nem kapunk annyit, mert a mi (egy személyben) hős csatárunk-védelmünk-középpályásunk megfeledezett arról, hogy saját csapatában vannak még öten rajta kívül a pályán, és mindent egyedül szeretett volna megoldani: ő passzol előre a saját kapu elöl, saját magának, de ő akarja rúgni a gólt is, a szabadrúgást, büntetőt, szögletet, mindent; több mint hat gól most is, Ők, a magyarok rúgják, Nekünk, de jobb nem emlékezni már, és Bandi itt is, ahogy errefelé, a valahai, megboldogult *Megyei Tükör*ben, a hétfői sportszámban írta valamelyik falusi csatár teljesítményéről, mondjuk az ozsdolai Görbe Csatáréről, Isten nyugosztalja, Áros Karcsi bácsi, remekelt, de a többiek is, látszik rajtuk, no és rajtuk is, hogy nem egy súlycsoportba tartozunk; Bandi, igen, Bandi, a költő, az író, az ásoththalmi tábor fiatal magyarországi tanárnőjének, Fejér Áginak az ismerőse, neki köszönhetem, hogy először hallok róla; aztán a kilencvenes évek elejétől olvasom is, követem írói munkásságát, figyelek rá stb., de nézem azt is, ha véletlenül elkapom valamelyik csatornán, ahogy W. A.-ról vitatkozik, nem is, beszél a tévében valakikkel, okosan érvel, noha egy adott ponton az az érzésem, hogy a jelenlévők egyike sem olvasta el teljesen W. A.-t, az életművét, talán a *Farkasverem* című regényt még igen, talán *A funtinelli boszorkányt* igen, de a többit, ráadásul a verseit, nem, nem, nem hiszem, hogy olvasták, hogy el tudták; de más tévés vitákban is látom, ugyanaz az érzésem, jól érvel stb., mondom, azóta, a kezdetektől olvasom, követem, sokszor találkoztunk, itt is, ott is,

nálunk is, náluk is, tud figyelni rád, érdekli a véleményed, vitázik, ha kell, vagy csak kérdez, és jól kérdez, Nagy költő, azt gondolom...

MILE BALÁZS: KUKORELLY ENDRE LAUDÁCIÓJA
(Költői tárgy-e a Székely Bicska?)

„Semmi sem olyan jellemző egy költőre, mint a képei, hasonlatai. Mutasd meg hasonlatodat, és megmondom, ki vagy, mondja a kritikus a költőnek” – írta Szerb Antal *Mindig lesznek sárkányok...* című esszéjében. Kukorelly Endre legutóbbi, 2018 karácsonyán megjelent *Pálya, avagy Nyugi, dagi, nem csak a foci van a világon* című kötetének a budapesti Írók Boltjában tartott bemutatóján a témaválasztással kapcsolatban kiemelte, hogy: „A futball egy olyan metafora, amivel irgalmatlan sok mindent le lehet írni a létezésből.”

A futball a politikához és a halászléhez hasonlóan olyan tárgykör, amihez az unalomig ismételt közhely szerint mindenki, minden magyar ember ért. Mindenki is. Mindenki es. A Székely Bicskarend-díj átadásakor önkéntelenül is felmerül a kérdés, hogy a bicska, a székely bicska milyen hasonlat, milyen metafora, és a létezésből mekkora szegmens írható le vele, hogy ezzel a veretes képzavarral éljek. Tehát költői tárgy-e a Székely Bicska?

A posztmodern, illetve most már leginkább posztmodern utáni irodalom és szövegalkotás ugyanakkor persze már nem az alapvetően 19. századi kérdésfeltevéseket és irodalomtörténeti, esztétikai kritériumokat, kategóriákat tekinti kiindulópontnak. A tárgy- és témaválasztás, a bevezetés, tárgyalás, bonyodalom, katarzis az iskolapadból jól ismert sémái helyett a posztmodern után egyfelől az autenticitás, a maníroktól mentes, elemi kifejezőerő, másfelől a szövegek közötti párbeszéd, az intertextualitás került előtérbe.

A Székely Bicskarend-díj átadásán ebből szervesen következik Rejtő Jenő vendégszövege, az általánosan elfogadott és közismert irodalmi kánon határáról:

- „- Uram! A késemért jöttem!
- Hol hagyta?
- Valami matrózban.
- Milyen kés volt?
- Acél. Keskeny penge, kissé hajlott. Nem látta?
- Várjunk... Csak lassan, kérem... Milyen volt a nyele?

- Kagyló.
- Hány részből?
- Egy darabból készült.
- Akkor nincs baj. Megvan a kés!
- Hol?
- A hátamban.
- Köszönöm...
- Kérem... ”

A *Székelyföld* folyóirat Székely Bicskarendjének átadása, ha nem is a Rejtő által leírt forgatókönyv szerint történik, a székely bicska egyfelől mégis jól ismert közképzeteket hív elő – egyfelől a határozott, igazának tettekkel is érvényt szerezni kész székely határőr szellemiségéről, másfelől a részvét egyik legmagasabb formáját jelentő humorral késztet a sztereotípiák újragondolására.

A posztmodern után Erdélyben, Székelyföldön, a *Székelyföld*nél különösen fontos, hogy a kortárs magyar irodalom és művészet segítségével manírok nélkül tudjunk reflektálni önmagunkra, társas és társadalmi környezetünkre. A posztmodern után a bevett szövegek, a magasnak nevezett irodalom, a kánon határainak kialakítása körül zajló élénk vitákkal párhuzamosan a 21. század elején, 30 évvel a Közép- és Kelet-Európában végbement rendszerváltozások után, az egyesült Európában a Kárpát-medence magyarsága számára szintén alapvető jelentőségű a személyes és a közösségek közötti határokról való gondolkodás.

Az irodalmi szövegalkotás, a jó kedély, a nyitottság, a humor és az empátia komoly szereppel bír az egészséges önmeghatározásban és a másokkal kialakított viszonyrendszerben, az egyéni és a közösségi, nemzeti fejlődés szintjén is. Az autenticitás, a mércéül választott értékekhez való ragaszkodás és azok hiteles képviselője pedig a személyes és közösségi, társadalmi integritás alapvető feltétele.

A Székely Bicskarend a kortárs magyar irodalom kiemelkedő egyéniségeinek elismerésével ezt az egyéni és közösségi reflexiót, a párbeszédet, a kölcsönös tiszteletet és az emberséget erősíti.

Ehhez a munkához további sok sikert, erőt és kitartást kívánok, a díjazottaknak pedig tisztelettel és szeretettel gratulálok!

FEKETE VINCE: KEMSZÉPEN
(Laudáció helyett Borcsa Imolának)

Legyen szíve, hallgassa meg, drága Naccsága, hiszen nem könnyű, nekünk sem, nekem sem könnyű példának okáért, hogy csak úgy ukmukfukk Az legyen az ember semmi rákészlés, semmi előgyakorlat nélkül, mert ugye, egy magára valamit is adó férfinak mind lelkileg, mind testileg rá kellene készülnie erre a szerepre; higgye el, drága Naccsága, hogy sokszor húsz, harminc, de akár negyven-ötven évig is eltarthat a készülés időszaka, és hát sértődés és félreértés, kemszépen, ne essék, kemszépen, de más, jobb szót nem találok erre: a „kihordásé”; me’ – igaz, ami igaz, Drága Naccsága – a nők szerepe sem elhanyagolható, és le az összes kalapokkal előttük is, mert mégiscsak az övék a neheze, ám mindig *otan* van, kemszépen, a dolog szellemi része – s az viszont, kemszépen alássan, bizabizabizabiza!, a férfiaké, s aki valamennyire belekóstolt már a szellemi munkába, mondjuk egy levélke, egy emlékversike, egy Néptanácshoz írt kérésecske megírásának, kikínládásának az erejéig, az jól tudja, hogy maga a dolog (és bármilyen is legyen az!) szellemi része sem kutya, egyáltalán nem!, tehát ezért, Drága Naccsága, kemszépen, minden amellett szól, szerintem, de csak szerintem, és ez azt jelenti, hogy nem is mondtam semmit, vagyis hogy semmit sem szóltam, vagyis hogy legyen Apák napja... is... előbb-utóbb!; me’ ha csak azt vesszük, hogy a szitkokból, a kárinkodásokból – az apás-anyakra gondolok itt, most, teszem azt – akad elegendő, mind a két nemet, férfijút és fehérnépet is érintő velős mondat, netalántán, netalántán, mondjuk azt, hogy *cószerkezet*, kezdve az ülő vagy egyéb testrészek emlegetésétől, ezek lábbal való érintéséig, el egészen e fölöttébb kényes helyek búvóhelyül való felajánlgatásáig, mondom én!, hát akkor ilyen alapon mért ne lehetne apák napja is?, kemszépen!, mondom én!; szidni, ide-oda küldözgetni egyenlő módon lehet, jutalmazni meg nem, Drága Naccsága?, kemszépen!, mondom én!; legyen egy olyan nap tehát, ami lehetőleg reggel kezdődik és este vagy éjfél után ér véget, de ha nem is pontosan reggel, úgy legalább tíz-tizenegy óra körül, s tartson minimum hajnali fél négyig; és ezen a napon az volna a legjobb, teszem én azt hezzá, ha be/bé se kellene menni a termelőszövetkezetbe, vagy a kollektívbe, vagy a csavargyárba, vagy a szigetelőbe, vagy az Amidonhoz; ezen a napon nem állíthatnának

meg egyetlen férfijút sem a milicisták, se a policok, de ha mégis, akkor csakis azért, hogy üdvözöljék őket, hosszú életet és további békés, boldog vezetést kívánjanak nekik; ezen a napon ingyen szolgálnák ki a férfiakat a kocsmákban, vendéglőkben, no és, teszem azt, itt, ebben a fármacsiában, kemszépen; no és persze, no és persze tilos legyen nekik mosni, mosogatni, főzni, takarítani, minden hájderménkües dolog, kemszépen; ezen a napon ne nyithassa rá a feleség férjére a deszkabudi ajtaját sehol a nagyvilágban, üldögélhessen ott nyuguttan az idők végezetéig, elmélkedhessen a falu, a világ dolgairól a kellemesen huzatoló ájerben; ezen a napon ne kelljen túrósnudlit, felesége kedven-cét ennie senki férfijúnak, ha azt ő ki nem állhatja; ezen a napon ingyen dolgozzanak a borbélyok, suszterek, a pékek, a cukrászok, s a vonatokon, buszokon, getaxokon csakis fehérnépek legyenek a vezetők; ők legyenek a postások, ők vigyék házhoz a hajnali ciberelevest meg a sert, ha a férfi, ha még nem is apa az, teszem azt, csak eljövendő apa, fáradtan, romjaiban hazaérkezett egy ilyen jól megérdemelt nap után; ezen a napon a televízióban csak apaműsorok fussanak, úgy mint: *Kispapaklub*, *Apashow*, *Tátel nosztru*, *Apabingó*, *Apák a nagyvilágból*, *Apaőrző*, *Minoritates Mundi*, *Telezsurnálul táteluj*, *Apavilág*, *Viácá lá száte*, *Apahíradó*, *Apasport* sötöbő, aztán a *Bűvös apa*, vagyis a *Tátel fermekát* című film után, műsorzárás előtt egy szép *költemény* zárja a napi programot: *Az apák tyúkja*; ezen a napon ne legyen világtörténelem, ne legyen se sár, se hó, ne legyen este se hajnalig, ne legyen idő, ne hozza a lágyan lengedező szél a földdel egyenlővé tett gyáarak felől (Fábricasilor ucca!) a finoman terjengő fekáliaillatot, sem a *komonizmusét*, még annak az emlékét sem; ezen a napon csak apaillat, apaszag áramoljon szét az utcákon, a tereken, a házfalak között; a paplanok, párnák tollpihéit gyöngéd apaszellő borzolgassa, s lágyan szenderedjenek puha dunyháik között a férfiak, még azok is, mint magam is, akik még nem azok, még nem, mégmégmégmég! nem azok, de azok lehetnek még bármikor; lábujjhegyen kapcsolja ki a feleség a fekete-fehér Venus tévét, vagy kapcsolja ki a Szabad Európát, oltsa le a villanyt, és forró csókot nyomjon, megérdemelt csókot a leendő apa homlokára, kemszépen, mert tudja úgyis, hogy reggel megint csörög majd az óra, kezdődik minden előlről, illetve folytatódik ugyanott, ahol azelőtt abbamaradt... még háromszázhatvanöt napig, kemszépen, drága Naccsága, há'omszázhatvanöt borzalmasan hosszadalmas napig, drága Naccsága!